בהן ואשים בהן ד׳ נמי קאי: **אמאי כשרה.** בכל אחת מהנסריס שיש שיעור לפסל[ב] היכא דליכא למיסרייה בדופן עקומה וזו כולה מבולבלת בהן ואם גדולה היא אותם שחוץ לארבע אמות פוסלות בה: **שאין בה אלא שמונה אמות מצומצמות.** לא פחות ולא יותר שהן ארבעים ושמונה טפחים וכגון שהתחיל בה מד׳ לדדיה דיהב נסר ברישא והדר פסל ונסר ופסל ונסר ופסל מהאי גיסא הרי כ״ד טפחים הרי סיכוך עד אמצעה וחוזר ומתחיל מלדה השני ועושה כמו כן והוו להו שני פסלים באמצע דאיכא הכשר סוכה והרי[ג] ח׳ טפחים הן הלכך כשרה על ידי אותן שני פסלים ותחת הנסריס לא ייחן והסוכה אינה נפסלת בהן דאמרי׳ דופן עקומה עד הפסלים האמצעים דהא פחות מארבע אמות הוא. וא״ת בנסריס ופסלים הפחותים מד׳ לא מתכשרא בשנים האמצעים דזימנין דליכא הכשר סוכה ולרבי מאיר דאמר אף בשאין בהן ארבע[ד] אין מסككין בהן היכי מתכשר בשנים בין נסר לנסר כמלא נסר ההיא כולה כשרה ואף תחת הנסריס דהא ליכא ד׳ במקום אחד והיכא פסיל ר׳ מאיר היכא דאיכא תרתי בהדדי דקסבר שני נסריס מצטרפים לארבע[ה]: הוי מיעוט. וכשרה דלאו שיעור אויר יש ולא שיעור סכך פסול יש: **בסוכה קטנה.** שיעור[ו] מצומצם: בקנים הוי מיעוט. דאמרינן לבוד ואין כאן אויר: **בשפודין לא הוי מיעוט.** ואף על גב דלא מזה ולא מזה יש שיעור לפסול מיהו כיון דאיכא ג׳ טפחים בהדדי דנפקי מהכשר סוכה משיבי באפי נפשייהו ולא מצטרפין בהדה לאשלומה לשיעורא וליתיה לשיעורא דסוכה: **והני מילי.** דאויר פחות מג׳[ז] לבוד ואינו פוסל בסוכה: (ב) מן הצד. דאמרינן הרי הוא כלבוד מן הדופן: **באמצע.** אויר בפחות מג׳ שלא בסמוך לדופן: קורה היוצאה. להתיר המבוי ונתונה על רוחב פתח המבוי מכותל לכותל וזו איננה מגעת לשני הכתלים: **וכן ב׳ קורות כו׳.** ועל כרחך באמצע אויר פחות מג׳ שלא בסמוך לדופן: **שאני קורה.** דכל איסור טלטול מבוי והלכות עירוב דרבנן הוא דמדאורייתא לא בעי תיקון הלכך הקילו בה הכי דהם אסרו והם התירו אבל סוכה דאורייתא אי לא קיים לן לבוד באמצע הלכה למשה מסיני לא מצינן לאכשורה: **ארובה.** בגג היא: **כנגד ארובה טהור.** כלים שתחתיה טהורים שאינו אהל המת אלמא אין לבוד באמצע למהוי כוליה כסתום: **כל הבית כולו טהור.** שאין מאהיל על הטומאה כלום: **אין בארובה פותח טפח טומאה בבית כנגד ארובה טהור טומאה כנגד ארובה כל הבית כולו טהור.** סיפא גרסינן כי ריסא ובדברים אחרים יש ביניהם חילוק במשנה דאהלות והכא לא מייתינן לה כולה וזהו רישא הפרק אחרונה שבתוך הבית: הכי גמירי להו. מסיני דאין לבוד באמצע ומהלכה לא גמרינן מידי אחריתי אלא ההוא דאתמר ביה: **רבי פריש.** את דברי: **אברומא.** מין דגים קטנים ואין שרצין ניכרין בהן: **של מקום פלוני אסורים.** שרצין גדילין באותו נהר ומרוב קטנם אין יכול להפרישם שאינן ניכרים: **של מקום פלוני מותרת.** שאין אותו נהר מגדל שרצים כדמפרש: **צחנתא.** מין דגים קטנים: **דבב נהרא.** הנהר בב שמו: **רדיפי מיא.** קלות וממהרות לרוץ: **חוט השדרה.** נותן כח באדם ובהמה ודגים להיות שדרתו עומדת בבריאות: **והא קחזינן דקאי.** בכמה נהרות הרדופין במימיהן: **קילפי.** קשקשים: **דלא מירבי טינייהו דג טמא.** אין טיט של אותו נהר מגדיל ומשקיף[ט] שקצים ורמשים: **והאידנא כו׳.** שהוסבו לתוכן עכשיו והם מגדלין שקצים ומהן יורדין לאותו נהר: **סיכך על גבי אכסדרה שיש לה פצימין.** כגון חצר המוקפת אכסדרה במתניתין וסיכך באוירה של חצר וסמך הסכך על שפת קירוי של אכסדרה ואין מחילות פנימיות מועילות לסוכה דיש בתקרת האכסדרה יותר מארבע אמות אבל לגד הסוכה יש לאכסדרה פנימין עומדין כמין חלונות וביניהם פחות פחות משלשה כשרה דאמרינן בהו לבוד: אמרינן

המוקפת בדברים שאין מסككין בהן כגון השפודין וארוכות המטה וכיוצא בהן. **אויר פחות מג׳ טפחים בצדדין.** אמרינן כלבוד דמי כדתנן הרחיק את הסיכוך ג׳ טפחים מן הדפנות פסולה הא פחות אמרינן כלבוד דמי וכשרה. **אויר פחות מג׳ באמצע.** פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר יש לבוד באמצע גמר לה מקורה דתניא קורה היוצאה מן הכותל זה שכנגדו וכן ב׳ קורות אחת יוצאה מכותל זה ואחת יוצאה מכותל זה ואינן נוגעות זו אצל זו אם יש ביניהן פחות מג׳ טפחים אין צריך להביא קורה אחרת דאמרינן דפחות מג׳ כלבוד דמי ג׳ צריך להביא קורה אחרת עליהם לסתום הפתוח שביניהן והחולק דוחה שאני קורה דמדרבנן היא אבל סוכה שהיא מן התורה לא אמרינן בה לבוד באמצע דתנן ארובה בתוך הבית ובה פותח טפח טומאה בבית נגד ארובה טהור טומאה כנגד כו׳ ואם אמרינן לבוד באמצע למה הבית טהור הלא מאהיל על הטומאה אלא ש״מ אין דין לבוד באמצע ודחי שאני הלכות טומאה דהכי גמירי.

אתמר

ומודה רבי מאיר שאם יש בין נסר לנסר כמלא נסר שמניח פסל ביניהם וכשרה בשלמא למ״ד בין באמצע בין מן הצד בד׳ אמות משום הכי כשרה אלא למאן דאמר באמצע בארבעה אמאי כשרה אמר רב הונא בריה דרב יהושע הכא בסוכה דלא הויא אלא שמנה (ח) מצומצמות עסקינן ויהיב נסר ופסל ונסר ופסל ונסר ופסל מהאי גיסא ונסר ופסל ונסר ופסל מהאי גיסא דהוו להו שני פסלין באמצע ואיכא הכשר סוכה באמצע אמר אביי אויר שלשה בסוכה גדולה ומיעטו בין בקנים בין בשפודין הוי מיעוט בסוכה קטנה בקנים הוי מיעוט בשפודין לא הוי מיעוט והני מילי מן הצד אבל באמצע פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר אין לבוד באמצע וחד אמר אין לבוד באמצע מ״ט דמ״ד יש לבוד באמצע דתניא (ט) קורה היוצאה מכותל זה ואינה נוגעת בכותל אחר וכן שתי קורות אחת יוצאה מכותל זה ואחת יוצאה מכותל אחר ואינן נוגעות זו בזו פחות משלשה אינו צריך להביא קורה אחרת שלשה צריך להביא קורה אחרת ואידך שאני קורות דרבנן מאי טעמא דמאן דאמר אין לבוד באמצע דתנן (י) ארובה שבבית ובה פותח טפח טומאה בבית כולו טמא מה שכנגד ארובה טהור טומאה כנגד ארובה כל הבית כולו טהור אין בארובה פותח טפח טומאה בבית כנגד ארובה טהור טומאה כנגד ארובה כל הבית כולו טהור ואידך שאני הלכות טומאה דהכי גמירי להו דרש רבי יהודה בר אלעאי בית שנפחת וסיכך על גביו כשרה אמר לפניו ר׳ ישמעאל ברבי יוסי רבי פריש כך פירש אבא ארבע אמות פסולה פחות מארבע אמות כשרה דרש רבי יהודה בר אלעאי אברומא שריא אמר לפניו רבי ישמעאל ברבי יוסי רבי פריש כך אמר אבא של מקום פלוני אסורה של מקום פלוני מותרת כי הא דאמר אביי האי (יא) צחנתא דבב נהרא שריא מאי טעמא אילימא משום דרדיפי מיא והאי דג טמא כיון דלית ליה חוט השדרה לא מצי קאים והא קא חזינן דקאי אלא משום דמליחי מיא והאי דג טמא כיון דלית ליה קילפי לא מצי קאי והא קא חזינן דקאי אלא משום דלא מרבה טינייהו דג טמא אמר רבינא והאידנא דשפכי נהר איתן[יב] ונהר גמדא להתם אסירא (יג) אתמר סיכך על גבי אכסדרה שיש לה פצימין כשרה שאין לה פצימין אביי אמר כשרה ורבא אמר פסולה אביי אמר כשרה אמרינן

אין לבוד באמצע. היינו למעלה דדפנות מכשירין לעיל (דף ג.) קנה קנה פחות מג׳ ומקורת מבוי פריך שפיר דהיינו נמי למעלה ופריך בין למאן דאמר פ״ק דעירובין (דף יב:) קורה משוס היכרא בין למאן דאמר משוס מחיצה וא״ת אם אין לבוד באמצע א״כ נלתה מרובה מחמתה[ה] תיפסל עד שתהא מכוסה יפה ומעובה כמין בית שלא יהא בה נקב לאו פרכא היא דהכא מיירי כשהאויר מהלך על פני כולה והסכך נחלק לשנים והא דאין סכך פסול פוסל בפחות מארבעה[ו] ואע״ג דאין לבוד באמצע לא דמי לאויר דהא מה נפשך יתר משלשה הרי יצא מתורת לבוד ואפילו הכי אינו פוסל לפי שאינו חשוב להיות חוצץ ומפסיק בינתים:

אין בארובה פותח טפח טומאה בבית כנגד ארובה טהור טומאה כנגד ארובה כל הבית כולו טהור. בסיפא גרסינן כי ריסא ובדברים אחרים יש ביניהם חילוק במסכת אהלות פרק י׳ והכא לא מייתי לה כולה שדרך הגמרא לקצר משניות של סדר טהרות:

סיכך על גבי אכסדרה שיש לה פצימין. במשנתנו פירש בקונטרס (לעיל דף יז.) חצר המוקפת אכסדרה חצר זו מוקפת בתים ופתוחים לה סביב משלש רוחות ולפני הבתים עשוין אכסדראות סביב לג׳ רוחות והאכסדרה פתוחה היא ואין לה דופן לגד החצר וזה סיכך על גבי אוירה של חצר ואין דופן לסוכה זו אלא מחילות הבתים המפסיקות בין הבתים לאכסדרה ונמצא תקרת האכסדרה מפסקת סביב בין סכך לדפנות ואם יש ברוחב האכסדרה ד׳ אמות פסולה פחות מד׳ אמות כשרה דאמרינן דופן עקומה דוגמא לדבר קלוישטר״א של האומות שיש לה אויר שיש בה עשבים והיקף האכסדרה סביב לה וכשיש בתקרת האכסדרה ארבע אמות ויש לגד הסוכה פצימין לאכסדרה עמודים כמין חלונות וביניהן פחות משלשה כשרה דאמרינן בה לבוד וכשאין לה פצימין בה פסולה דאדבי אמר כשרה דאמרינן פי תקרה יורד וסותם דהוא עודיין של נסרים שבתקרה עודי דאשיהם הכלה לגד הסוכה יורד וסותם מכל גד ורבא אמר פסולה לא אמרינן פי תקרה יורד וסותם כדמפרש טעמא לקמן כך פירש בקונטרס והא דאיצטריך ליה לאשמועינן שיש לה פצימין דכשרה על ידי לבוד משום דלאידך ליתנא קפסיל רבא וקסבר דלא אמרינן הכא לבוד לפי שהפצימין לחצר האכסדרה נעשה ולא לאויר החילון ולמאי

מיירי

מסורת הש״ס עם הוספות

ח) עירובין יד. לקמן כב. [תוספתא עירובין פ״א], ב) אהלות פרק י מ״א [ע״ש], ג) ע״ז דף לט., ד) עירובין לג. לה., ה) לקמן כב., ו) לעיל יז ע״א.

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ אמר רב הונא וכו׳ אלא שמנה אמות מצומצמות: (ב) רש״י ד״ה מן הצד. נ״ב ס״א ה״מ מן הצד הוא דאמרינן כשמיעטו לאויר הוי מיעוט דאויר הנשאר אמרינן ביה לבוד מן הצד אבל אם יש אויר ג׳ באמצע ומיעטו עד פחות פליגי ביה אי הוי מיעוט:

ליקוטי רש״י

ומודה ר׳ מאיר. בין שיש בהן ארבעה בין שאין בהן ארבעה. שאם יש בין נסר לנסר כו׳. ולקמן (דף יח.) מוקי לה בסוכה בת שמונה אמות מצומצמות דכי יהיב נסר ופסל עד אמצעה מהאי גיסא ותחזר ומתחיל מלדה השני ונותן נסר תחלה ואח״כ פסל כמו כן עד אמצעה הוו להו שני פסלים באמצע והן של שמונה טפחים ואיכא הכשר סוכה ונסרים שבה לא פסלי לה דאמרינן דופן עקומה עד הפסלים האמצעיים. **פס״ל.** פסולת גורן ויקב דהוא סכך כשר, והכי נמי מצי למיתני ומודה רבי יהודה בהגך דאית בהו ארבעה דפוסלין שאם יש בין נסר לנסר כו׳ והאי דנקט רבי מאיר רבותא היא דאפילו רבי מאיר דמתמיר מודה בהא [לעיל יד:]. **צחנתא.** מילק. **דבב נהרא.** דגג שם הנהר. **דרדיפי.** בכח מקלחין דבדב״ש בלע״ז [ע״ז לט.]. **סיכך על גבי אכסדרה שיש לה פצימין.** שהי דפנות שיש לה כהלכתה לאורכה ועשויה כמבוי ובדופן שלישית ורביעית קבועין עמודים לקרני הזויות ויש להם טפח [עירובין צג.]. עמודין קבועין במחילותיה פחות מג׳ [שם צה.]. **בשירה.** דתנן (סוכה ו.) שתים כהלכתן ושלישית אפילו טפח [שם צג.].

הגהות וציונים

ח) ובע״ז הגירסא נהר **גוזא** (מלא הרועים): **ב)** צ״ל **לפסול** וכ״ה בדפו״ר: **ג)** בב״י **שהרי:** **ד)** צ״ל **ארבעה:** **ה)** צ״ל **לארבעה:** **ו)** צ״ל **ששיעורה** וכ״ה בדפו״ר: **ז)** צריך להוסיף **אמרינן** לבוד (בארות המים): **ח)** צ״ל **ומשרייץ** (דבש תמר):

לעזי רש״י

קלוישטר״א. פירוש חצר המוקפת אכסדרה.

חשק שלמה על ר״ח

ט) אולי צ״ל נמצאו שני פסלין שהן קנים כדאמרן (לקמן י״ט) מאי פסל היינא מן הסוכה קנים היינאין מן הסוכה סכך כשר כו׳:

עין משפט נר מצוה

קיג **א** מיי׳ פ״ה מהלכות סוכה הלכה כ טשו״ע א״ח סימן תרלב סעיף ב:
קיד **ב** מיי׳ פי״ז מהל׳ שבת הלכה כד טוש״ע א״ח סימן שסג סעיף כא:
קטו **ג** מיי׳ פט״ז מהל׳ טומאת מת הלכה ח סמג עשין רלח:
קטז **ד** **ה** מיי׳ פ״ד מהלכות סוכה הל׳ ח ט סמג עשין מג טוש״ע א״ח סימן תרל סעיף ח:

רבינו חננאל

שמניח פסל ביניהן וכשרה ומודה רבי יהודה שאם נתן עליה נסר שרחב ד׳ טפחים כשרה [ואין ישנים תחתיו]. **בשלמא** לרב דאמר לעולם בד׳ אמות משום הכי כשרה אלא לשמואל דאמר באמצע בארבעה טפחים פסולה קשיא. **ומשני רב הונא בריה דרב יהושע** אליבא דשמואל הכא בהא מתני׳ בסוכה שאין בה אלא ח׳ אמות על ח׳ אמות מצומצמות שהן מ״ח טפחים היא וכגון דמסכך בה נסר ופסל ונסר ופסל [ונסר ופסל] מהאי גיסא ונסר ופסל ונסר ופסל [ונסר ופסל] מהאי גיסא דהוו להו ב׳ פסלין באמצע שיעור ב׳ פסלין ח׳ טפחים וכל פסל הוא סכך כשר והנסר הוא סכך פסול נמצאו ט) שני שהן קנים כדאמרן מאי פסל קנים היוצאים מן הסוכה הוא פסל היוצא מן הסוכה נידון כסוכה סכך כשר באמצע ח׳ טפחים שהן אמה ושליש ושלש אמות [ושליש] מזה הצד שיעור שלשה נסרים וב׳ פסלין וכן מן הצד האחר ותנן בית שנפחת וסיכך על גביו אם יש בין כותל לסיכוך ד׳ אמות פסולה ש״מ ד׳ אמות פסולה הא פחות מד׳ כשרה וזהו אחד מן המחיצות והיא דופן עקומה דקיימא לן הל״מ אליבא דר״מ וכיון שהיא ג׳ אמות ושליש מהאי גיסא וג׳ אמות ושליש מהאי גיסא וסכך כשר באמצע ח׳ טפחים שהן שיעור סוכה רואין כאילו הן ב׳ פסלין (הן) שהן באמצע היא הסוכה ואלו הנסרים והפסלין מזה הצד ומזה הצד חשובין כדפנות ודנין אותן כאילו [הן] כדופן עקומה לפיכך היא הסוכה כשרה. **ומצאנו אותו מפורש בירושלמי** ר׳ לוי בש״ר חמא ב״ר חנינא דכתיב וסכות על הארון את הכפורת מיכן שהדופן קרוי סכך ומיכן שעושין דפנות בדבר שמקבל טומאה כגון הפרוכת שהיא דופן ואפילו דופן מקצתו עומד ומקצתו עקום נקרא דופן וראיה לזה הפרוכת וכשר הוא. **ומפני מה אמרו** ח׳ **אמות מצומצמות** כדי שיבאו פסלין באמצע שאם יוסיף יפסד החשבון ואם יהיה הסכך ד׳ אמות פסול. **וקיימא לן** כשמואל בהא דהא סוגיא דשמעתא כוותיה וכן המקרה סוכתו בשפודין או בארוכות המטה כענין הזה (בהא) מוקמי להו בדופן עקומה כבית שנפחת וכחצר המקפת אכסדרה כן סוכה

אמרינן [ז] **פי תקרה יורד וסותם רבא אמר פסולה לא אמרינן פי תקרה יורד וסותם אמר ליה רבא לאביי לדידך דאמרת פי תקרה יורד וסותם אפילו הפחית דופן אמצעי אמר ליה מודינא לך בההיא דהוה ליה כמבוי המפולש לימא אביי ורבא בפלוגתא דרב ושמואל קמיפלגי דאתמר** [ג] **אכסדרה בבקעה רב אמר** [א] **מותר לטלטל בכולו דאמרינן פי תקרה יורד וסותם ושמואל אמר אין מטלטלין בה אלא בד׳ אמות דלא אמרינן פי תקרה יורד וסותם אליבא דשמואל כ״ע לא פליגי כי**

ולמאי דפי׳ בקונטרס דלאדיי פי תקרה יורד וסותם מכל לד קשה דהא לדתר הכי מסיק דכי אפחית דופן אמצעית ונשתייר בסוכה שתי דפנות זו כנגד זו כמין מבוי מפולש דבהא מודי אביי דלא אמרינן פי תקרה יורד וסותם כ״ש כאן דאין לה דפנות כלל ומיהו בקונטרס חילק משום דהתם מיירי בחצר בלא אכסדרה דפירש לדידך דאמרת פי תקרת אכסדרה יורד וסותם תימא נמי בסוכה העשויה בחצר מסוככת בנסרים עבים שאין רחבים ד׳ ונפחת דופן האמצעי ושניים מכאן ומכאן קיימין מכשרת לה נמי על ידי פי תקרה שלה ותימא בה פי תקרת נסרים יורד וסותם אמר ליה בהיא מודינא לך כיון דאויר פתוח לנגדה דמיא למבוי מפולש ועשוי לקפנדריא ולבקעת רבים משמע מתוך פירושו שרולה לפסול יותר לפי שאויר החצר מקיף סביב לסכך מהיכא דתקרת האכסדרה מקפת לו משום דהאי דמי טפי למבוי מפולש מהאי וסברא משונה היא לפיכך נרא׳ כי (ח) מעיקרא פליגי בסיכך על אכסדרה שאין לה פצימין בים לה שתי דפנות כהלכתן כמין גאם מזרח ודרום או מזרח ולפון דאורחא דמלתא למיעבד לניעות קלת ואע״ג דאין כאן שלישית כלל שרי אביי על ידי פי תקרה ורבא מקשה לאביי דאילו היו שתים זו כנגד זו וליתא לאמצעית אי הוה שרי לה על ידי פי תקרה והאי דנקט הפחית לאו דוקא דהוא הדין אם נעשית כך מתחלה ושמא כשנעשית כך מתחלה שייך ביה נמי לשון פחיתה ואמר ליה אביי בהא מודינא לך דלא אמרינן פי תקרה משום דהוה כמבוי מפולש דלית להו לרבנן פי תקרה כדתנן בסוף כל גגות (עירובין דף לה.) דפליגי בבוה עלייה על גבי שני בתים ואפילו רבי יהודה דשרי התם הני מילי גבי שבת דאית ליה שתי מחיצות דאורייתא אבל גבי סוכה דשלש מחיצות דאורייתא מודה דמפולשות לא אמרינן בה פי תקרה יורד וסותם ורבא דהוה מקשה סלקא דעתיה דאפילו לרבנן דלית להו פי תקרה התם אמר אביי כאן פי תקרה יורד וסותם מיגו דשייך לגבי אכסדרה שאינה מפולשת דהוה אמרינן פי תקרה אם היתה נריכה מהני נמי לגבי סוכה המפולשת ומיהו לפי מה שפירשתי קשיא דמשמע פרק כל גגות (שם דף לג.) דמפולשת מכשר נמי אביי דאמר ליה רבא לאביי ולא מנינן מחיצה לאיסור והא סיכך ע״ג אכסדרה שיש לה פצימין כשרה ואלו השוה את פצימיה פסולה אמר ליה לדידך סילוק מחיצות היא והשתא יש לה פצימין דהתם לא הוי כיש לה פצימין דהכא דעל כרחך בההיא [ד] דהתם פליגי וזהו פי׳ דשמעתין דהתם לפי מה שפירש בקונטרס שם דסיכך על גבי אכסדרה שיש לה פצימין יש לה שתי דפנות כהלכתן לארכה ועשויה כמבוי ובדופן שלישית קבועים עמודים בזויות ויש להן טפח כשרה דתנן [ה] שתים כהלכתן ושלישית אפילו טפח ואפילו [ו] השוה את הפצימין שבנה שתי מחיצות בתוכה אצל מחיצות הראשונות ונמצאו פצימין עומדין בין ב׳ המחיצות מכאן ובין ב׳ המחיצות מכאן ובתוך האכסדרה אין נראין פסולה דאין לה אלא שתי מחיצות לדידי כשרה (ז) דפליגא עלך בהא מילתא דאפילו אין לה שום מחיצה דאית לי פי תקרה יורד וסותם דסתם אכסדרה תחובין לו קורות מלמעלה מעמוד לעמוד שעליהן נותנין את התקרה והנך קורות יש להן פה דהיינו תקרה [ז] שאינה עגולה אלא מרובעת ולדידך נמי דאמרת פסולה אין כאן מחיצה לאיסור דהכא היינו טעמא שסילק מכאן את הפצימין ואת המחיצות הראשונות על ידי מחיצות הללו ומעמידה על אלו לבדן והשתא לפי מה שחילק בקונטרס בין מפולשת לאויר החצר למפולשת לאכסדרה ניחא אבל לפי מה שפירשתי קשיא ונריך לומר דשתי דפנות דהתם לאו במפולשות זו כנגד זו אלא כמין גאם כדפרישי׳ והפצימין במקום שלישית של טפח וארבע פצימין לארבע זויות של אכסדרה שכן דרך להושיב קורות מעמוד לעמוד לבנות עליהם תקרת האכסדרה ואותן העמודים בולטין בראשי הדפנות במקום טפח וכשהשוה פצימה שעשה מחיצות אחרות כנגד אותן שתים כמין גאם מבפנים לפצימין ואינן נראין בתוך הסוכה ומ״מ לאביי כשרה מכח פי התקרה אפילו ליכא מחיצות כלל ומיהו פצימין דשמעתין דפליגי בהו בחידך ליתנא מכח לבוד נריך לאוקומי במוקפת פצימין הרבה ואין שם מחיצות כלל אלא הנך פצימין נעשין מחיצות לסוכה מכח לבוד ואם באנו להשוותה להיא דעירובין ויש לה שתי מחיצות והפצימין לזויות נריכין אנו לומר שיש לכל זוית שני פצימין סמוכין זה לזה בתוך שלש ואין בעובין טפח אלא מכח לבוד וכ״ש דניחא ליה [ח] טפי טעמא דרבא דמנינן למימר דקסבר דגמירי טפח בלא לבוד דלא אמרינן לבוד אלא למחיצות שלימות ולא למחיצה של טפח:

אכסדרה בבקעה. בפרק כל גגות (עירובין דף לג:) פירש בקונטרס דנקט בבקעה משום דבבקעה הויא אכסדרה פרולה מארבע רוחותיה ועומדת קירויה על ד׳ יתידות אבל בעיר סתם אכסדראות סמוכות לבית או לחצר ובופן הבית סותמה מאחריה ומודה שמואל התם דיורד וסותם וזהו כפי גרסתו דגרים בשילהי כל גגות (שם דף לד:) ומי אית ליה לשמואל פי תקרה יורד וסותם ומשני כי לית ליה בד׳ אבל בג׳ אית ליה ופירש שם בקונטרס כי לית ליה בד׳ במקום שנריך לעשות ארבע מחיצות בסתימת פי תקרה כגון אכסדרה אבל בג׳ אם היתה בה מחיצה אחת כהלכתה ופי תקרה לשלש מחיצות מכשר וקשיא דהא מוקמינן הכא אביי כרב ולעיל קאמר אביי בההיא מודינא לך משום דהוה כמבוי מפולש אלמא דאפילו בשתי מחיצות לית ליה פי תקרה כ״ש היכא דליכא כלל ואם באנו לחלק משום דאיסור בקעה דהתם כרמלית דרבנן אם כן לרבא נמי נימא הכי ועוד פליגי ר׳ יהודה ורבנן בסוף כל גגות (שם דף לה.) גבי שתי מחיצות ברה״ר אי אמרינן פי תקרה או לא וגבי בקעה אמר רב פי תקרה אפילו בלא מחיצות אם לא משום דזה מדאורייתא וזה מדרבנן ור״ת גריס איפכא וכן ר״ח כי לית ליה בשלש כלומר כשאין בו כי אם שלש מחיצות והרביעית פרולה במלואה דסתם אכסדרה כך היא כדאמרינן בשלהי לא יחפור (ב״ב דף כה:) עולם לאכסדרה הוא דומה ורוח נפונית אינה מסובבת ואמר בהקומץ רבה (מנחות דף כט:) מפני מה נברא העולם בה״א מפני שדומה לאכסדרה שכל הרולה לנאת יצא אבל בארבע כשיש שם ארבע מחיצות כגון שיש ברביעית שני לחיים ומשהו דאיכא שם מחיצה אע״פ שפרולה ביתר מעשר אית ליה פי תקרה ורב אפילו פרולה במלואה ואפי׳ בשתי מחיצות אית ליה פי תקרה ובלבד שלא יהא מפולש מדקפריך בשלהי כל גגות (עירובין דף לד:) גבי וכן בית שנפרץ משתי רוחות מאי שנא מרוח אחת דאמרינן פי תקרה יורד וסותם משתי רוחות נמי אמרינן פי תקרה יורד וסותם ומשני רב כגון שנפרץ בקרן זוית (ג) דקירויו באלכסון והדתניא התם לעיל בההוא פירקא (דף לג.) בית שחציו מקורה וחציו אינו מקורה גפנים כאן מותר לזרוע כאן דאמרי׳ פי תקרה יורד וסותם אע״ג דליכא התם שם ד׳ מחיצות אין לדמות כלאים לשבת דאפילו פאות מותר לכלאים כדאמרינן פ״ק דעירובין (דף יח.) והאי דנקט הכא בבקעה לפי׳ ר״ת יש לפרש דנקט בקעה שהוא מקום איסור טלטול דבקעה שהיא [ט] כרמלית א״נ משום דאיירי נמי באכסדרה שיש לה שתי מחיצות דהתם נמי אית ליה לרב פי תקרה ובלבד שלא תהא מפולשת כדפרישית ואי הוה נקיט אכסדרה שבחצר הוה משמע דווקא כשיש לה שלש מחיצות דסתם אכסדרה שבחצר משכחת בכל אורך שבחצר או ברוחב אלא שהיא עד אמצע החצר ופרולה במלואה לפנים:

אחוי

עין משפט נר מצוה

קיז **א** מיי׳ פי״ז מהל׳ שבת הלכה לה סמג עשין ח טוש״ע א״ח סי׳ שסא סעיף ב בהגה״ה:

רבינו חננאל

אתמר סיכך ע״ג אכסדרה שיש לה פצימין כשרה. פי׳ לחיים ושאין לה פצימין אלא סיכך ע״ג כותלי אחרים אביי אמר כשרה **פי תקרה יורד וסותם.** כלו׳ רואין בדעת כאלו קצה הסכך יורד וסותם כדקיי״ל גוד אחית מחיצתא (ולא) סמכינן אכותלי בתים העשוים לבתים ואחרי הבתים נעשים כותלי הסוכה **רבא אמר** פסולה לא אמרינן פי תקרה יורד וסותם אלא בעינן שלשה טפחים דפנות הנראות לעין כי הן לסוכה. **לימא בפלוגתא דרב ושמואל פליגי** דאתמר אכסדרה בבקעה כגון שהעמיד ד׳ עמודים בבקעה וסיכך עליהן רב אמר מותר לטלטל בכולה ושמואל אמר אין מטלטלין בה אלא בד׳ אמות. **ודחינן** לה אליבא דשמואל כ״ע לא פליגי כי פליגי אליבא דרב אביי כרב ורבא אמר לך עד כאן לא אמר רב מותר לטלטל בכולה אלא משום דהנך מחיצות לאכסדרה עמדו ומגואי איכא המחיצות אבל הכא דמאבראי דלא עבידו לסוכה לא. חלוקת רב ושמואל בסוף פרק כל גגות העיר. **ואקשינן** ממתני׳ תנן סיכך ע״ג אכסדרה כו׳ אי אמרת פי תקרה יורד וסותם מאי היא פסולה. **תרגמה רבא אליבא דרב דאביי**

מסורת הש״ס עם הוספות

ח) עיין תוס׳ עירובין דף פו: סוד״ה גזוזטרא, ז) עירובין [כה. ל:] לד ע״ל.

הגהות הב״ח

(ח) תוס׳ ד״ה סיכך על גבי וכו׳ וסברא משונה היא לפיכך נראה כי פליגי מעיקרא בסיכך על גבי אכסדרה: (ג) בא״ד לדידי כשרה דפליגנא עלך: (ג) ד״ה אכסדרה וכו׳ שנפרץ בקרן זוית וקירויו באלכסון:

ליקוטי רש״י

אכסדרה. מקורה בגג חלק כעליות שלנו ואינו משופע והיא קירוי שבכל הש״ס [שם כה.]. **אכסדרה בבקעה.** הבקעה כרמלית כדאמרינן ביליאות השבת (שבת ו:) ואכסדרה זו פרולה מד׳ רוחותיה ועומד קירויה על ד׳ יתידות ונותנין ד׳ קורות מיתד ליתד ועליהן מסדרין הנסרין ואותן הקורות קרי פי תקרה, והאי דנקט בקעה משום דבעיר סתם אכסדראות סמוכות להקיף בית או חצר ואיכא מחיצה אחת או שתים ומודה שמואל התם דמטלטלין כדאמרינן לקמן [שם צ:].

הגהות וציונים

ח) צ״ל והן (רש״ש וכ״ה ברש״י שברי״ף): ז) צריך להכניס פה התיבות שהודפס בטעות בתחילת הדיבור **וכך פי׳ פוגיא** זו אליבא (בארות המים): ג) צ״ל **דשלא** (בית יצחק): ד) עיין מהר״ם וערוך לנר: ה) צ״ל **דתניא** והוא בתוספתא סוף פ״א והובא לעיל ו ע״ב: ו) בדפו״ר **ואילו**: ז) צ״ל **חודה** (בארות המים): ח) בדפו״ר ליתא תיבת **ליה**: ט) צ״ל **היא** (דפו״ר בארות המים):

כי פליגי. אמר ורבא: אליבא דרב. ומילתיה דרבא לא דחיק לאוקמא בפלוגתא דאפילו אליבא דרב פליג למיפסלה: דמחיצות. פי תקרה זה לשם אכסדרה נעשה להיות לו מחילה לחלל זה אבל לא להיות מחילה לאויר שחולה להן ואילו מחילה מעלייתא היא הוה סמכינן עלה אבל לאכשורה ע"י גוד אחית לא דכי אגמריה רחמנא למשה לגוד אחית[ה] במחילה העשויה לחלל שלה אגמריה ולא לחולה לה ומיהו היכא דיש לה פלימין אע"ג דלגוואי עבידן לגוד בפחות משלשה כמחילה סתומה היא: תנן וכן חצר המוקפת אכסדרה. וגג אכסדרה מפסיק בין מחילות הבתים לאויר שסיכך עליו אם יש ברוחב הגג ד' אמות פסולה דתו לא מהני לה מחילות הבתים: אליבא דאביי. במקום אבי ובשבילו שתהא משנה זו מתורגמת לפי דבריו: כשהשוה את קירויו. שעשה קירויו נמוך ולא נתן רשי קנים על גבי תקרה שיהא פי תקרה נראה בה אלא תלאן בשוה לפי הנסרים שאין חודן נראה בסוכה. כל תקרת גגותיהן חלקה ושוה היתה ולא שיפוע כעין שלנו אלא כתקרת עליות: להא שמעתא. לאבי ורבא: דברי הכל פסולה. דכיון דתקרה לחלל אכסדרה עשויה ולא לאויר שחולה לה אין פיה נעשה מחילות לאויר: יש לה פצימין. בפחות משלשה: אביי אמר כשרה אמרינן לבוד. ואע"פ שהפלימין לחלל אכסדרה נעשו ולא לאויר החיצון הוא לה מחילה לכל פחות משלשה סתימא מעלייתא היא ושדייה להכא ולהכא: ורבא אמר פסולה. דלבוד לאו מחילה היא אלא מהלכה למשה מסיני גמירי לה[ו] וכי גמירי לה להיות מחילה לחלל הנעשה בשבילו אבל למשדייה להכא ולהכא לא: והלכתא כלישנא קמא. דרבא ולא כלישנא בתרא דלבוד אמרינן אפילו לאויר אבל סתימת פי תקרה לא אמרינן אלא לחלל: רב אשי אשכחיה לרב כהנא בו'. סוכה זו שתים כהלכתן היו לה דרוס ומזרח והשלישית סמוכה לאכסדרה ולא היה עושה בה טפח שאמרו חכמים: אחוי ליה. שהיה פניה שבו טפח ויותר עומד אצל היולא אבל משוך רחבו לאחורי סוכה באורך שהאכסדרה עודף על הסוכה ואינו נראה לתוכה אלא עומד בשוה לדופן בסופו: ושוה מבפנים. לאותם העומדים בפנים אינו נראה אבל לאותם העומדים באכסדרה להלן מכנגד הסוכה ואין רואין את חללה נראה רוחב פנים זה בהתחלת[ג] דופן שלישית לסוכה: דאמר מר. לענין מבוי שהכשירו בלחי אם נתנו להלן מן הפתח שבוה וכלה עובי הלחי עם אורך הדופן שבפנים ונראה שהוא סוף הדופן שאינו בולט כלום לתוך חלל הפתח אבל בולט הוא לצד רשות הרבים כנגדו או מן הצד ויכר לעומדים מבחוץ שאינו מן הדופן: נידון משום לחי. והכא נמי נידון משום דופן: והיינו פצימה. זהו פנים שלה: לאחורי סוכה. חוץ לדופן אמצעי שהוא אחורי' של הסוכה:[ג] קנים. מן הסכך: והא בעינן הכשר סוכה. שהיא שבעה טפחים[ו] דעל כרחך סוכה באפי נפשה היא ומובדלת מזו: לבראי לא עבידי. דופן אמצעי זה לא לכך נעשה וגם שבצדדין תחלתן לשם סוכה (ה) נעשו אלא שהכניס דופן אמצעי לתוכן [אחר] שראה שהיתה דייה בכך: לפנים מן הסוכה. לצד דופן רביעי הפתוח משוכין ויוצאין להלן מאורך דפנות הצדדין: וממשכא ואזלא חד דופן. מדופני הצדדין בהדייהו: מהו דתימא. כיון דלא ממשיך דופן שני בהדה מוכח מילתא דבאפיה נפשה היא והא לית בה שבעה טפחים בהכשר[ז] סוכה: קמ"ל. למן סוכה הוא והוי כשתים כהלכתן ושלישית אפילו טפח דלא ממשכא עד הרביעית וכשרה: ה"ג לא נצרכא אלא לסוכה שרובה מחמתה ומיעוטה חמתה מצלתה: ה"ג מהו דתימא תיפסל בהך פורתא: יוצא מהכשר. שאינו מסוכך כהלכות סוכה: מתורת סוכה. שאפילו מין כשר אינו: לא יהא אלא אויר. ופשיטא דכשר דאפילו אויר החמור ממנו אינו פוסל בשיעור זה: אמר ליה רבי אבא. להכי אהני נידון כסוכה דאשמעינן תנא לומר שישנים תחתיו דאילו אויר פחות משלשה מצטרף להשלים שיעור הסוכה אבל אין ישנים תחתיו:

כי פליגי אליבא דרב אביי כרב ורבא אמר לך עד כאן לא אמר רב התם אלא דמחיצות לאכסדרה הוא דעבידי אבל הכא דלאו להכי עבידי לא תנן [ו] וכן חצר המוקפת אכסדרה ואמאי נימא פי תקרה יורד וסותם [ז] תרגמה רבא אליבא דאביי כשהשוה את קירויו בסורא מתני להא שמעתא בהאי לישנא בפומבדיתא מתני סיכך על גבי אכסדרה שאין לה פצימין דברי הכל פסולה יש לה פצימין אביי אמר כשרה רבא אמר פסולה אביי אמר כשרה אמרינן לבוד רבא אמר פסולה לא אמרינן לבוד והלכתא כלישנא קמא רב אשי אשכחיה לרב כהנא דקא מסכך על גבי אכסדרה שאין לה פצימין אמר ליה לא סבר מר הא דאמר רבא יש לה פצימין כשרה אין לה פצימין פסולה אחוי ליה נראה מבפנים ושוה מבחוץ אי נמי נראה מבחוץ ושוה מבפנים [ח] דאתמר [ג] נראה מבחוץ ושוה מבפנים נידון משום לחי ולחי היינו פצימין: תנא [ד] פסל היוצא מן הסוכה נידון כסוכה מאי פסל היוצא מן הסוכה אמר עולא קנים היוצאים לאחורי סוכה והא בעינן שלש דפנות בדאיכא והא בעינן הכשר סוכה בדאיכא והא בעינן צלתה מרובה מחמתה בדאיכא אי הכי מאי למימרא מהו דתימא הואיל ולגוואי עבידי ולבראי לא עבידי אימא לא קמ"ל רבה ורב יוסף אמרי תרווייהו הכא בקנים היוצאים לפנים מן הסוכה ומשכא ואזלא חדא דופן בהדייהו מהו דתימא הא לית בה הכשר סוכה קמ"ל רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן לא נצרכה אלא [ה] לסוכה שרובה צלתה מרובה מחמתה ומעוטה חמתה מרובה מצלתה מהו דתימא תפסל בהך פורתא קא משמע לן ומאי יוצא יוצא מהכשר סוכה רבי אושעיא אמר לא נצרכה אלא לסכך פסול פחות משלשה בסוכה קטנה ומאי יוצא יוצא מתורת סוכה מתקיף לה רב הושעיא לא יהא אלא אויר ואויר פחות משלשה טפחים בסוכה קטנה מי פסיל אמר ליה רבי אבא זה מצטרף וישנים תחתיו וזה מצטרף ואין ישנים תחתיו ומי איכא מידי דאצטרופי מצטרף והוא עצמו אינו כשר אמר רבי יצחק בן אלישב אין

כשרה מהו ליתן תחתיו התיב ר' יצחק בן אלישב הרי טיט הגרוק שמשלים במקוה ואין מטבילין בו אף הכא משלים בסוכה ואין ישנים תחתיו:

אחוי ליה נראה מבחוץ ושוה מבפנים. תימה היאך הוא מועיל בסוכה כיון דלא מינכר מבפנים שלשים של טפח דאי משום מיגו[ט] חדא דאטו מי לא עבד רב כהנא סוכה אלא בשבת[י] ועוד דלשלשית דאורייתא לא מהני מיגו כדפי' לעיל[ט]:

לבראי לא עבידי. פי' בקונטרס דופן אמצעי זה לא נעשה לכך וקשה דממתניתין שמעינן ליה דכשר דקתני וכן חצר המוקפת אכסדרה דאם אין מן הכותל לסיכוך ד' אמות כשרה אע"ג דמחילות בית לאו לבראי עבידי כדאמרינן לעיל (דף יז.) ונראה דאקנים היוצאים לאחורי סוכה קאי ואית ספרים דגרסי בהדיא מהו דתימא הני קנים לגוואי עבידי לבראי לא עבידי ס"ד לפוסלה לפי שאינה עשויה לגל קמ"ל דכשרה: לא יהא אלא אויר. ופשיטא דכשר דאפילו האויר החמור ממנו אינו נפסל בשיעור זה אמר ליה רבי אבא להכי אהני נידון כסוכה דאשמעינן לומר שישנים תחתיו דאילו אויר פחות משלשה מצטרף להשלים שיעור הסוכה אבל אין ישנים תחתיו כך פירש בקונטרס וקשיא אמאי נקט ר' אושעיא סוכה קטנה הא בסוכה גדולה נמי איצטריך לאשמועינן דישנים תחתיו ודוחק הוא לומר דנקט סוכה קטנה משום דאשמעינן בה תרתי דמצטרף וישנים תחתיו ועוד קשה דכל מקום חשבינן אויר פחות משלשה כסתום על ידי לבוד ולא דמי לסכך פסול פחות מג' דאין שייך לעשותו כסתום בסכך כשר מאחר דיש בו סכך פסול ועוד מי יוכל להזהר בסוכה מלאה נקבים שאין נלתה מרובה מחמתה אלא משהו שלא ישן כנגד הנקבים [ט] וגרא' כספרים דגרסי' התם אויר מצטרף וישנים תחתיו וזה מצטרף ואין ישנים תחתיו כלומר הא דאפשיטא דכשר אפילו[י] אויר החמור ממנו אינו נפסל כשיעור זה אדרבה סכך פסול חמור ממנו דאין ישנים תחתיו והוה אמינא מטעם זה דאין מצטרף כדמתמה בתר הכי מי איכא מידי ומיהו קשיא מסיککה בשפודין דמכשירין בשיש ריוח ביניהן כמותן[כ] ואי אפשר שלא (יתן[ל]) כנגד השפודין לכך צריך לפרש בשיש הכשר סוכה בלא האויר ובלא הפסול ישנים תחתיו בין בזה בין בזה ולהכי נקט סוכה קטנה ובירושלמי דברכות פרק שלשה שאכלו[מ] משמע דאויר מצטרף ואין ישנים תחתיו כפירוש הקונטרס וז"ל אין קיימין בסוכה ולפינן מטיט הגרוק דתנינן תמן הרחיק הסיכוך מן הדפנות ג' טפחים פסולה פחות מכאן

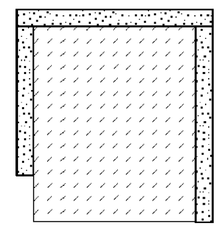

אויר החמה

מסורת הש"ס עם הוספות

א) לעיל יז., ב) [שבת נב: וש"כ], ג) עירובין ט:, ד) [תוספתא פ"ב] ועיין לעיל סוף דף יד ותוספות יז. ד"ה אויר ולקמן עמוד ב ד"ה העושה, ה) לעיל ו:, ו) לעיל ו:, ז) לעיל טז:, ח) לעיל ז., ט) ז: ד"ה סיכך, י) לעיל טו., כ) ה"א (נא:).

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לבראי וכו' לשם סוכה הפנימית נעשו אלא:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה לא יהא וכו' ונראה כספרים דגרסי התם אויר. עיין עירובין דף י ע"ב תוס' ד"ה עור האסלא:

ליקוטי רש"י

וכן חצר המוקפת אכסדרה. כל חצר שבהשם לפני הבתים והבתים פתוחין לו, חצר זו מוקפת בתים מתוכה ופתוחין לה סביב מג' רוחותיה ולפני הבתים עשו אכסדראות סביב לשלשה רוחותיה והאכסדרה פתוחה היא ואין לה דופן לצד החצר ויש עליה תקרה וזה סיכך על גבה כל אוירה של כל חצר שבאמצע היקף אכסדראות ואין דופן לסוכה זו אלא מחילות הבתים המפסיקות בין בתים לאכסדרה ונמצאת תקרת האכסדרה מפסקת סביב בין סכך לדפנות אם יש ברוחב האכסדרה ד' אמות פסולה, פחות מארבע אמות כשרה דאמרינן דופן עקומה דוגמת לבר קלויסטר"א בלשון אשכנז של איזה אומות הם הגלחים שיש לה אויר שיש בה עשבים והיקף אכסדרה סביב לו [לעיל יז.]. נראה מבחוץ ושוה מבפנים. שמשך כל הלחי לחוץ ומודו הפנימי נכנס בעובי כותל המבוי ואינו נראה מבפנים אלא דומה כמוסיף על אורך הכותל אבל מבחוץ ניכר שאינו מכותל המבוי שהרי נמשך להלאה מרוחב הכותל [עירובין ט:].

הגהות וציונים

א) עיין רש"ש דצריך לגרוס אחוי ליה נראה מבחוץ ושוה מבפנים דאתמר וכל השאר ליתא וכ"ה בר"ש: ב) צ"ל כהתחלת (באה"מ): ג) לכאורה דיבור זה שייך לפני ד"ה לאחורי סוכה: ד) במהרש"א הגיר' כהכשר סוכה: ה) נדצ"ל לשבת: ו) צ"ל הא דקשיא לך פשיטא דכשר דאפילו (דפו"ר): ז) צ"ל ישן (גליון):

עין משפט נר מצוה

קיח א מיי' פי"ז מהל' שבת הלכה כב סמג עשין מ טוש"ע מ"ח סי' שסג סעיף יג:
קיט ב ג מיי' פ"ד מהלכות סוכה הל' ג סמג עשין מג טוש"ע מ"ח סי' תרלא סעיף ז:
קיט [ד] מיי' שם פ"ה ה"כ טוש"ע שם סעיף ב:

רבינו חננאל

כשהשווה. פי' קירוי הסוכה לאכסדרה ודיבקם שאין נראית תקרת הסוכה חלוקה מן האכסדרה להיודע שהיא פי תקרה. והלכתא כרבא בהאי לישנא כי אכסדרה שאין לה פצימין פסולה ואם יש לה פצימין כשרה וצורת פצימין מיפרשא לקמן נראה מבחוץ ושוה מבפנים נידון משום [לחי] והיינו פצימא. וגרסינן בעירובין פרק מבוי אמר רבה אמר רב הונא נראה מבחוץ שהוא לחי ושוה מבפנים נידון משום לחי להתיר הפנימי ששוה לו ומותבינן עליה הא דתנן חצר גדולה שנפרצה לקטנה גדולה מותרת וקטנה אסורה מפני שהיא כפתחא של גדולה אמאי תשרי קטנה בכותל הגדולה כנראה מבחוץ ושוה מבפנים ומשני התם במופלגות כו' ואסיקנא והלכתא נראה מבחוץ ושוה מבפנים נידון משום לחי. וגרסינן בירושלמי פרק א' [דעירובין] אבני הבנין היוצאות מן הבנין אם אין בין אחת לחברתה ג' טפחים ח) דינן כלבוד והיינו לחי קרן זוית יוצא [מיכן] וקרן זוית יוצא מיכן נידון כלחיים כותל הנכנס ונראה כפס מבפנים ושוה מבחוץ או נראה כפס מבחוץ ושוה מבפנים נידון כלחיים היה משוך רואין אותו כאילו הוא כנוס התיב רב חסדא והתנן חצר גדולה שנפרצה לקטנה כו' ויעשו כותלי גדולה כלחיים אצל כותלי קטנה והותרה קטנה ופריק תפתר במשוכין יתר מעשר וכו'. והאי דאמרינן בשמעתין לגבי פצימין אמרינן לבוד כי האי גוונא הוא כגון דאיכא אבנים ויש ביניהן פחות משלשה טפחים אמרינן לבוד ובגין [כן] הוא נידון משום לחי. רב אשי אשכח לרב כהנא דמסכך ע"ג אכסדרה שלא היו פצימיה נראין מבחוץ ואמר ליה לרבא כי האי גוונא פסולה עייליה ואחוי ליה נראה מבפנים ושוה מבחוץ וא"ל היינו פצימא וקיי"ל כלישנא קמא דרבא וכן הלכה. תנא פסל היוצא מן הסוכה נידון כסוכה ואוקימנא קנים היוצאין מן הסוכה לאחורי הסוכה ויש בהן ז' טפחים שיעור סוכה קטנה מהו דתימא הני דפנות הואיל ולגוואי עבידי לבראי לא עבידי פסולה קמ"ל כיון דלשם צל בעלמא עבידו כשרה. רבה ורב יוסף אמרי בקנים היוצאים לפנים מן הסוכה ומשכה ואזלה דופן אחת בהדייהו מהו דתימא הואיל ושלמה להו סככא אפלגא דדופן האי סוכה אחריתי היא קמ"ל דברי ר' יוחנן פשוטין

הן. ר' אושעיא אמר לא נצרכא אלא לסכך פסול פחות מג' בסוכה קטנה (עסקינן) ואמאי פסל יוצא קרי ליה מפני שהיא מהכשר סוכה ומותבינן עלה לא יהא אלא אויר דלא אשכחן בפוסלי סוכה פחות הימנו וכי אויר פחות מג' פוסל בסוכה קטנה ודחי רבא אמר פחות מג' מצטרף וישנין תחתיו כדקיי"ל כלבוד דמי אבל סכך פסול מצטרף לד' אמות מן הצד ואין ישנין תחתיו כדתנן נתן עליה נסר שרחב ד' טפחים כשרה ובלבד שלא ישן תחתיו. ויש שמחליף

חשק שלמה על ר"ח ח) נראה דל"ל נידון כלחיים והיינו דאמרינן לבוד קרן זוית וכו'.